

Anna lejtő
Boszorkányvölgy
Erdőalja
Hosszúhát
Legelődomb
Szőlőhegy
Ófalu
Víziváros
Öreghegy
Újfalu
Völgyrét

TELKI NAPLÓ

A faluközösség havonta megjelenő lapja
XXVII. évfolyam 1. szám 2022. január

4. oldal

Kik legyenek az idei díjazottak?

13-15. oldal

Fesztivál-visszatekintő – 1. rész

6-8. oldal

Egy füst alatt

11-12. oldal

„A vers sokáig vesszőparipám volt” - interjú

Polgármester naplója

Újévi jókívánság

Elkezdődött 2022. Tél van: olykor hó hull, néha fagy. Tart a járvány újabb, minden korábbinál fertőzőbb vírusvariáns hulláma, szinte már megszoktuk, és úgy teszünk, mintha normális lenne, pedig nagyon nem az, semmilyen értelemben.

Az önkormányzat megkezdte a munkát az ünnepek után, igyekszünk megtervezni az idei évet, ami meglehetősen nehéz, hisz tovább tartanak a járvány miatti önkormányzatokra vonatkozó korlátozások és dübörög az infláció.

Megjelent az éves pályázatok többsége. Minden lehetséges pályázaton indulunk, és igyekszünk a lehető legtöbbet kihozni a rendelkezésünkre álló forrásokból. Út és csapadékvíz-elvezetés, intézményfejlesztés, közterület-fejlesztés, civil pályázatok. A pályázás rengeteg bizonytalan sikerű munkával jár, de reménykedem benne, hogy lesz eredménye. Az előttünk álló esztendő működtetéssel kapcsolatos feladatait is tervezzük, nem csak a reménybeli fejlesztésekre koncentrálunk. Nem lesz könnyű évünk, az már most látszik, hisz a bevételi oldal évek óta gyakorlatilag befagyott, míg a kiadási oldalra nagy hatással van az infláció és a bérek emelkedése is. A legnagyobb bizonytalanságot azonban még ilyen körülmények között is a közelgő választás jelenti.

Az előttünk álló időszak a kampány jegyében fog telni. Reménykedem benne, hogy a kampányidőszak békésen fog

telni és a Telkire korábban jellemző helyi önmérséklet idén is megőrizhető marad. Kíváncsnak tárgyalagos és civilizált országos kampányt, de félek, ez kicsit naiv reménykedés lenne. De a helyi közéleti türelem és békességre törekvés talán olyan érték, amit mindenki szeretne megőrizni, még a legkielemezettebb politikai helyzetben is. Arra biztatok mindenkit, hogy törekedjen erre, mert a választás után is felkel majd a nap. Hogy ez a nap mit hoz majd, az persze teljesen bizonytalan; az önkormányzatok sorsa a közeli jövőben talán még soha nem volt ennyire kiszámíthatatlan. Ennek megfelelően arra készülünk, hogy alkalmazkodni tudjunk a biztosan bekövetkező, de még ismeretlen változásokhoz.

Nagy szükség lesz az emberi kapcsolatok újraépítésére, amit évek óta megtépáz a járványhelyzet, és most a választások is kielezik a nézetkülönbségeket, felnagyítják a konfliktusokat. Valójában azonban sokkal több mindenben hasonlítunk egymásra, és sokkal több mindenben értünk egyet, mint amire általában fókuszálni szoktunk: a különbségekre és nézeteltérésekre. Az emberi kapcsolatok újraépítéséhez, megszilárdításához intenzív és gazdag közösségi életre lenne szükség, amit az online média, és közösséginek nevezett platformok nem pótolnak, sőt, ezek inkább rontanak a helyzeten.

Ezért nagyon bízom abban, hogy a mostani járványhullám lecsengése után, a beköszöntő tavasz idején a közösségi programok, a személyes találkozási lehetőségek segíteni fognak abban, hogy minél többen tapasztalják meg újra a helyi közösséghez tartozás örömét.

Ez egyben az újévi jókívánságom is. Legyen vége a járválynak és idén indítsuk újra az életet együtt!

Deltai Károly
polgármester

Beszámoló a képviselő-testület üléséről

Kivonat a testület ülésének legfontosabb pontjaiból. Bővebb beszámoló a Telki Portálon lévő jegyzőkönyvben olvasható, illetve a Polgármesteri Hivatalban kapható.

2021. december 13.

Kerékpáros pumpapálya kérdése

Telki Község Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy határozott, hogy elvben támogatja az Országos Bringapark Program keretében történő pályázat beadását egy kerékpáros pumpapálya megvalósítására, azzal, hogy a pályázat feltételeinek részletei újratárgyalásra kerülnek 2022-ben.

Csekkfizető automata, postai nyitvatartás

A testület a Magyar Posta által bemutatott pénzügyi feltételek ismeretében, az abban foglaltak mérlegelése alapján úgy döntött, hogy nem él a csekkfizető automata felállításának lehetőségével. Emellett a telki postahivatal nyitvatartási idejének módosítására irányuló javaslatot az eredeti előterjesztésben foglalthoz képest módosított tartalommal fogadta el.

Tájékoztató ingatlanértékesítés kapcsán

A képviselő-testület elfogadta az önkormányzat tulajdonában lévő forgalomképes ingatlanok hasznosításáról szóló tájékoztatót.

Együttműködési megállapodás felülvizsgálata

Az önkormányzat az Érdi Tankerületi Központtal kötött együttműködési megállapodás felülvizsgálatát követően úgy

határozott, hogy kezdeményezi a tankerület részére – a tornaterem használata tárgyában – fizetendő éves támogatási összeg 300.000 Ft-ra való csökkentését.

Közzszolgálati tisztviselők illetményalapja és -kiegészítése

A képviselő-testület a Pénzügyi Bizottság javaslatára rendeletet alkotott a közzszolgálati tisztviselők illetményalapjáról és -kiegészítéséről.

Költségvetési koncepció

A testület elfogadta az önkormányzat és intézményei gazdálkodására vonatkozó 2022. évi költségvetési koncepciót.

Tájékoztató vásárolt étkeztetéssel kapcsolatban

A képviselő-testület elfogadta a vásárolt étkeztetés árának emelésére irányuló tárgyalások állásáról szóló tájékoztatót.

Új védőnői körzet kialakítása

A testület rendeletet alkotott a védőnői körzetek meghatározásáról, a harmadik védőnői körzet kialakításáról.

szb

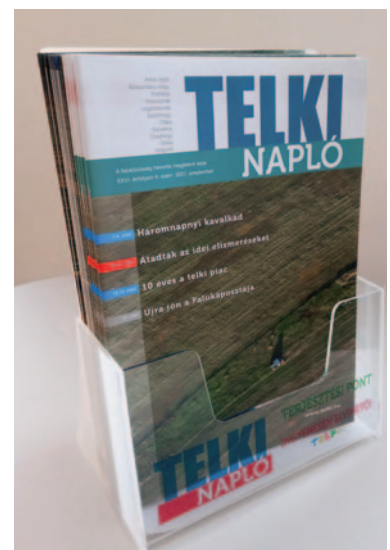
Gyűjtőpontokon elérhető a nyomtatott Telki Napló!

Telki havilapja, a Napló 2021 szeptemberétől a település 10 kijelölt gyűjtőponti helyszínén elérhető, tehát a korábbi, házhoz történő kézbesítést ez a rendszer váltotta fel.

Azokat, akik az online változatot részesítették eddig is előnyben, arra buzdítjuk, hogy továbbra is lapozzák át, illetve töltsék le a Telki Portálon, pdf-formátumban, a nyomtatott Naplónál napokkal korábban megjelenő példányt!

A gyűjtőponti helyszínek a következők:

Telki Község Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala (Petőfi utca 1.)
Kodolányi János Községi Ház és Könyvtár (Petőfi utca 2-4.)
Pipacsvirág Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola (Muskátló utca 2.)
Telki Zöldmanó Óvoda (Harangvirág utca 3. és Tengelye utca)
Telki Egészség ház (Tücsök utca 2.)
Telki Hold Otthon (Kórház fasor 1.)
Telki Tenisz és Sportcentrum (Kórház fasor 20.)
Sportcsarnok (Kamilla utca 2.)
Telki Posta (Kórház fasor 22.)
Telki Prima (Napsugár út 2.)

Kik legyenek az idei díjazottak?

Kitüntető díjak adományozásáról szóló javaslatok benyújtása

Telki Község Önkormányzatának képviselő-testülete 3/2015. (II.12.) számú önkormányzati rendeletében szabályozta a kitüntetések, címek alapításának és adományozásának rendjét. Ennek értelmében a képviselő-testület minden évben Telkiért Érdemérem kitüntetést és Telki Ifjúsági Díjat adományozhat az arra érdemes személyeknek.

A **Telkiért Érdemérem** kitüntetés azoknak a magyar vagy külföldi állampolgárságú, élő vagy elhunyt személyeknek, személyek csoportjának, társadalmi vagy gazdasági szervezeteknek adományozható, akik: Telki település fejlődésében gazdasági, politikai, tudományos, művészeti vagy egyéb tevékenységükkel jelentős szerepet játszottak, közmegbecsülést szereztek; Telki községgel tartós kapcsolatba kerültek kiemelkedően eredményes tevékenységük során; Telki fejlődéséhez bármely módon jelentős mértékben hozzájárultak.

A **Telki Ifjúsági Díjban** az a 35. életévét be nem töltött, telki illetőségű vagy Telkiből elszármazott fiatal részesíthető, aki kimagasló tanulmányi, tudományos, művészeti vagy sportteljesítményével Telkinek és korosztályának elismerést szerzett, példaértékű mintát adva ezzel kortársai számára.

A fenti címekre, illetve díjakra nem jelölhetők: aktív polgármester; valamint a képviselő-testület tagjai; és a Telki Község Polgármesteri Hivatal alkalmazásában álló személyek.

A címek adományozására a polgármester, az önkormányzati képviselők, a képviselő-testület állandó bizottságai, a település civil szervezetei, továbbá a polgárok egyéb közösségei tehetnek javaslatot, kizárólag részletes indoklással ellátott, írásos formában.

A kitüntetendő személyekre a polgármesteri hivatalban 2022. február 15-ig írásban benyújtott ajánlásban lehet javaslatot tenni. A képviselő-testület 2022. március 31-ig dönt a díjazottak személyéről.

Deltai Károly
polgármester

Eddigi díjazottak

Érdeméremmel az alapítás évétől, 2010-től (időrendi sorrendben) dr. Rátty Józsefet, Regös Ferencnét (posztumusz), Magyar Károlyt, Schäffer Lászlónét, Füzesi Attilát, Harkai Gábort, Vaszolyi Tímeát, Bartos Györgyöt, Baltási Klárát, Portik Ferencet, a Kokukk Egyesületet, Márton Ildikót, Zimonyi Adrienne-t, Maronicsné Dávid Annát, Samreth-Nimol Kánidot, Várad Esztert, a Telki Nőikart, Callmeyer Ferencet, Pojják Lászlót, Pasztircsák Jánost, Szász-Szalai Henriettát és Varga Bélát jutalmazták.

Telki Ifjúsági Díjat a díj odaítélhetőségének kezdete, 2015 óta Pasztircsák Polina, Illéssy Lenke, Balog Alexandra és Sepp Yvett kapott.

A kétevente odaítélhető díszpolgári cím eddigi tulajdonosai: Havas Ferenc, Regös Ferenc és Szigeti Antal.

Tüdőgyulladás elleni védőoltás

A képviselő-testület 2021 októberi ülésén módosította a szociális ellátásokról szóló helyi rendeletét. A változtatás értelmében az önkormányzat természetbeni támogatás formájában a krónikus betegségben szenvedő 70 év feletti idős személyek részére biztosítja a tüdőgyulladás elleni védőoltás felvételét.

Azok részére lesz lehetőség kérelmezni a védőoltást, akik számára annak indokolt felvételét a háziorvosa írásban javasolja. A kérelmező a Polgármesteri Hivatalban hozzáférhető formanyomtatvány kitöltésével és a háziorvosától kapott – a krónikus betegség meglétét és az oltás beadásának indokoltságát igazoló – nyilatkozattal igényelheti a védőoltást.

Az oltással kapcsolatos további információért forduljanak a háziorvoshoz! A kérelem benyújtásával kapcsolatos részletekről a Polgármesteri Hivatal illetékes kollégái tudnak felvilágosítást adni.

Telki Polgármesteri Hivatal

Szavazatszámmláló bizottsági tagok jelentkezését várjuk

A jelenleg működő, 2018-ban megválasztott szavazatszámmláló bizottságok megbízatása hamarosan lejár, így a 2022. évi országgyűlési képviselők választását megelőzően a képviselő-testületnek a következő ciklusra meg kell választania a szavazatszámmláló bizottságok új tagjait.

Az új tagok megbízatása a következő általános országgyűlési választás szavazatszámmláló bizottsági tagjainak megválasztásáig tart.

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény vonatkozó rendelkezései alapján a szavazatszámmláló bizottságok tagjait a települési önkormányzat képviselő-testülete választja meg, az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti huszadik napon.

Amennyiben Ön szeretne aktívan részt venni a választások lebonyolításában, és megfelel a jogszabályi előírásoknak, jelentkezzen szavazatszámmláló bizottsági tagnak!

A szavazatszámmláló bizottságnak az a Telki állandó lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgár lehet a tagja, aki szerepel a központi névjegyzékben, és nem áll fenn vele szemben a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott összeférhetetlenségi ok.

(A választási bizottságnak nem lehet választott tagja: köztársasági elnök, házelnök, képviselő, alpolgármester, jegyző, másik választási bizottság tagja, a választási iroda tagja, a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, honvéd tisztjelölt, honvéd altiszt-jelölt, és a tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona, valamint jelölt, párt tagja, a választókerületben jelöltet állító jelölt szervezet tagja, a választókerületben induló jelölt hozzátartozója, a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti központi államigazgatási szervvel vagy a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező egyéb közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztosi jogviszonyban, szolgálati vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy a közalkalmazott kivételével.)

Szavazatszámmláló bizottsági tagnak jelentkezni a „Jelentkezés szavazatszámmláló bizottsági tagnak” megnevezésű nyomtatvány kitöltésével és leadásával lehet 2022. február 15. napjáig.

A jelentkezéseket a Telki Polgármesteri Hivatal címére – 2089 Telki, Petőfi u.1. – lehet postai úton megküldeni, vagy személyesen leadni.

A bizottsági tagsággal kapcsolatosan dr. Lack Mónikánál, a Helyi Választási Iroda vezetőjénél lehet érdeklődni a 06-26/920-801-es telefonszámon.

A megválasztott bizottsági tagoknak esküt/fogadalmat kell tenniük, majd oktatáson kell részt venniük. Felhívjuk továbbá a jelentkezők figyelmét, hogy a szavazatszámmláló bizottsági munka a szavazás napján a szavazókörben hajnali 5 óra 30 perc körüli időben kezdődik, és a szavazóköri eredmény megálapításáig (adott esetben késő éjszakáig) tart.

Kérjük, csak akkor adja le jelentkezését, ha életkorára, egészségi állapotára és foglalkozására figyelemmel vállalni tudja az egész napos aktív jelenlétet!

A bizottsági tagok a jogszabályban meghatározott mértékű tiszteletdíjban részesülnek.

Kérem a Tisztelt Telki Választópolgárokat, hogy jelentkezésükkel segítsék a választások sikeres lebonyolítását!

a Helyi Választási Iroda vezetője

A jelentkezéshez szükséges nyomtatvány beszerezhető a Polgármesteri Hivatalban vagy letölthető innen: https://www.telki.hu/docs/csatolmanyok/Jelentkezés_valasztasi_bizottsag_tagjanak_kitoltheto.pdf

Az adatkezelési tájékoztató itt elérhető: https://www.telki.hu/docs/csatolmanyok/Adatkezesi_tajekoztato_valasztasi_bizottsagi_tagoknak.pdf

Segítsük a hókotró munkáját!

Amikor télen csúszóssá válnak az utak, mindenki számára központi kérdéssé válik, hogy mikorra tudják eltakarítani a lehullott, lefagyott csapadékot.

A hókotró meghatározott útvonalterv alapján végzi munkáját településünkön. Elsőként a gyűjtőutakat és az intézményeket szabadítja ki a hó fogságából, utána pedig a tervet követve halad a kisebb utcák felé.

Mint minden évben, idén is felhívjuk rá a figyelmet, hogy mi magunk is tehetünk azért, hogy minél gyorsabban végezhesse munkáját! Ha autónkkal úgy parkolunk, hogy az úttesten nem akadályozzuk haladását (ez a szűkebb utcákban hatványozottan fontos), hamarabb eljut mindenhová. Segítsük ezzel a hókotró munkáját!

Egy füst alatt

Ki vagy mi a felelős egy kistelepülésen a főként télen kialakuló szmogért?

A téli hónapokban, főként a szélcsendes, ködös, párás időkben még a nagy forgalmú utaktól távol eső, kisebb településeken is jellemzően romlik a levegő minősége. Ennek oka főként a vegyes- és szénttüzelésű kazánok általi károsanyag kibocsátás, de a gáztüzelés és a gépjárművek is szennyeznek.

A téli, ködös, hideg időkben mindenki számára javasolt a füstszennyezés minimalizálása. Néhány óra is számít, és ha felszáll a köd, már nem reked meg a rossz levegő a mélyebben fekvő településrészekben.

Külön kategóriát jelent az, amikor a vegyes tüzelésű kazánban festett, lakkozott fahulladékot, rongyot, műanyag hulladékot tüzelnek el. Ez szerencsére Telkiben nem jellemző, de a különféle színű és szagú füstökből ítélve nem is kizárt, hogy előfordulnak ilyen esetek. Az ilyesmi mindenkire nézve veszélyes, de legveszélyesebb magára az ilyen anyagot eltüzelő személyre és családjára. Magyarországon a halálesetek okait tekintve kiugróan magas a tüdőrák okozta elhalálozások aránya. A dohányzáson és a munkakörnyezetben elszenvedett károsanyag belélegzésén kívül a légszennyezés a legfőbb rákkeltő ok.

Légszennyezettség-mérő állomások

Telki levegőjének szennyezettségét, szállópor koncentrációját folyamatosan figyelemmel lehet kísérni egy helyi szenzorhálózat segítségével. A Telki Önkormányzat még 2020 novemberében szerzett be ehhez négy légszennyezettség-mérő állomást, amelyeket a település különböző pontjain helyeztek el. Az egyik az Újfaluban, a másik az Ófaluban, a harmadik pedig a Hosszúháton méri a szállópor-koncentrációt (PM2.5). Utóbbi az erdő közelsége révén egyfajta referencia-pontként is szolgál. A negyedik egy mobil állomás, amelyet a közterület-felügyelő használhat helyszíni mérésekhez, ellenőrzésekhez. A mérőállomások által szolgáltatott adatok itt érhetők el: <https://budapest.maps.sensor.community/>. Az önkormányzat által üzemeltetett állomások mellett magántulajdonban lévők is vannak településünkön, ezek mérési eredményeit szintén meg lehet itt tekinteni.

A szenzorok által mért adatokból kiolvasható, hogy Telki mélyebben fekvő részei jellemzően rosszabb levegőminőséget mutatnak, hiszen a hideg lefelé száll. Ugyanígy látható, hogy Budajenő felé mindig rosszabb a levegő, mint Telki másik felén, ami összefügg az uralkodó északnyugati széliránnyal. A településhatáron lévő szenzor adatai ezt egyértelműen alátámasztják.

Szerencsére nagyon rossz, vagy kritikus értéket a szenzorok üzembe helyezésük óta nem mértek. Bár nem valószínű, de ha a jövőben jelentősen és tartósan romlana a levegőminőség Telkiben, és az adatok alapján ez szükségessé válik, akkor az önkormányzat figyelmeztetni fogja a lakosságot. Szerencsénkre közel van az erdő, és a fűtési kultúra is lassan, de folyamatosan javul.

Tilos a hulladék elégetése!

Szénnel és fával a jelenleg hatályos törvények szerint szabályos fűteni. Azonban nem mindegy, hogy milyen minőségű és nedvességtartalmú a tüzelőanyag, mivel a füst elsősorban a nedves, rossz minőségű anyagból származik.

Tilos ugyanakkor a háztartási és kerti hulladék, valamint a műanyag elégetése! Senki ne tegye ezt, mert mindenkinek, saját magának és családjának is nagy bajt okoz vele! Némely anyagok elégetésekor olyan vegyületek szabadulnak fel, melyek rendkívül károsak.

És most vegyük sorra a leggyakrabban használt, legismertebb tüzelőanyagok jellemzőit, a velük kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat az Agrárminisztérium Fűts okosan! kampányának weboldala (<http://www.futsokosankampany.hu/>) segítségével!

Fa

A fa, mint tüzelőanyag hagyományokkal rendelkező, az emberiség történetében legrégebben használt energiahordozók egyike. Elengedhetetlen róla beszélni, mert a megfelelő tüzelőanyag kiválasztása az első és legfontosabb lépése a „tiszt” és hatékony tüzelésnek.

A keményebb típusú fafajták alkalmasak inkább tüzelésre – ilyen a bükk, a tölgy, az akác és a gyertyán. Ezeket akkor használjuk, ha csak fával szeretnénk fűteni! Ha vegyes tüzelést (szén és fa) alkalmazunk, megfelelő lehet a nyár, az éger és a kőris is. A puhafák nem alkalmasak tüzelésre, így például a fenyőfajták a magas gyantatartalmuk miatt, vagy a gyümölcsfák, melyeknek alacsony a fűtőértékük, ezen kívül károsítják a tüzelőberendezésünket, illetve a kéményt.

Kiemelten fontos a nedvességtartalom!

Tűzifa használata esetén talán a legfontosabb, hogy odafigyeljünk a nedvességtartalomra. Az ideális, légszáraz tűzifa nedvességtartalma 20% alatt van. Javasolt a hasított állapotban történő szárítás, ugyanis minél nagyobb felületen érintkezik levegővel a fa, annál gyorsabban megy végbe a száradási folyamat. A fát ideális esetben jól szellőző és esőtől védett helyen érdemes tárolni. Semmiképpen ne fóliázzuk le teljesen (az oldalakat hagyjuk szabadon), mert befülled és korhadni kezd.

Tűzifa vásárlása esetén érdemes megmérnünk a tüzelőberendezésünk belső méretét, főleg a tüztér mélységét, hogy megfelelő méretre hasított fa kerüljön bele, vagy ölfá esetén ideális hosszúságúra történjen a darabolása.

Milyen szerepe van a fa nedvességtartalmának?

A tűzifa használatakor a fa nedvességtartalmának rendkívüli jelentősége van. A fa a kivágásakor 45-50%-os nedvességtartalmú, ami a nyári időszak során 18-25%-ig szárad és körülbelül 1 évnyi megfelelő tárolás esetén csökkenhet le 10-20%-os nedvességtartalomra – ez fafajtától is függ. A tűzifa 10%-os nedvességtartalom csökkenésével a fűtőértéke körülbelül 2 MJ/kg-mal növekszik.

A nedves fát eltüzelni gazdaságtalan és környezetkárosító. A száraz fa fűtőértéke 15 MJ/kg, a frissen vágotté 7 MJ/kg körüli, mivel a fában rejlő energia jelentős része ilyenkor a víz elpárolgottatására fordítódik. A feleannyi hőt termelő, nedves tűzifa égetése pazarló, légszennyezése pedig jóval nagyobb. A nagy nedvességtartalom miatt az égési hőmérséklet alacsonyabb, emiatt növekszik a korom és más káros anyagok kibocsátása.

Tűzifa alatt csak a 1,5-2 éve kitermelt és száradó fát értjük, ami felhasználásakor már 20%-nál kevesebb nedvességet tartalmaz. Ezzel tudjuk gazdaságosan és környezetkímélő módon üzemeltetni berendezésünket.

Miért karbon-semleges megújuló energiaforrás a fa?

A fás növényi szervezetek életük során a légkörből szén-dioxidot kötnek meg, amelyet fotokémiai úton (fotoszintézis) hasznosítanak saját energiatermelésükhöz és ennek végeredményeként oxigént bocsátanak ki. A folyamat során megkötött szén a növény tárolja magában hosszú szénláncú vegyületek formájában (pl.: cellulóz, lignin).

A fa elégetése során a fotokémiai úton megkötött és elraktározott szénvegyületek szabadulnak fel, és széndioxid formájában újra a légkörbe kerülnek. Jelen esetben a széndioxid útja egy körforgásos rendszerbe kerül, mert az égetéssel keletkezett szén-dioxidot a fák újra képesek megkötni. Az égés során pontosan annyi szén-dioxid kerül a légkörbe, mint amennyit a fa élete során abból felvett. Abban az esetben, ha évente nem tüzelünk el több fát, mint amennyi fa abban az évben képződik, akkor többlet szén-dioxid terhelés sem terheli a légkört.

Ugyanakkor, ha nem tüzeljük el a fát, a korhadás során (amely tulajdonképpen lassú égés) ugyanannyi szén-dioxid kerül a légkörbe, mint tudatos eltüzeléskor, tehát a szénkörforgás így, vagy úgy, de bezárul.

Szén

A kedvezőtlenebb gazdasági helyzetű települések lakosságának jelenleg egyik legolcsóbb tüzelőanyaga a rosszabb minőségű szén. Ez sajnálatos módon számos környezeti probléma forrása. A szén égetése során jelentős mennyiségű kén-dioxid jut a levegőbe, amely nemcsak a savas eső egyik alkotóeleme, hanem kénsavvá alakulva, belélegezve súlyosan károsítja az élőlények nyálkahártyáját is.

A hazai kitermelésű tűzges barnaszén és lignit szennyezett, elégetésük során sok hamu, kén-dioxid és nitrogén-oxidok keletkeznek. Az ártalmatlanítás csakis erőművi denitrifikációs eljárásokkal, kéntelenítési berendezésekkel, speciális füstgáztisztítási technológiákkal valósítható meg. A kéntelenítési eljárások akár 95%-os hatásfokúak is lehetnek. Mivel a lakossági tüzelőberendezések nincsenek ellátva megfelelő füstgáztisztítóval, a közvetlen környezetre, a levegő minőségére gyakorolt káros hatása messze meghaladja az erőművek károsanyag-kibocsátását.

A szén égésekor keletkező égéstermékek

A szén éghető kén-tartalma káros, mert elégetése során kén-dioxid (SO₂) és kén-trioxid (SO₃) is keletkezik, amelyek érintkezve az égéskor keletkező vízgőzzel kénsavat (nagyon maró, a legerősebb savak egyike), illetve kénessavat képeznek. A kénsav-aeroszolk belélegzése károsítja a nyálkahártyát, irritálja a szemet és a légzőszerveket. A nem éghető kén a hamuban marad.

A szén oxigén tartalma segíti a gyulladást. A magasabb oxigén-tartalmú szén alacsonyabb hőmérsékleten gyullad. A szén nitrogén tartalma nitrogén-oxidok (NO-NO_x) formájában a füstgázzal távozik, mint légszennyező anyag, a tüzeléshez használt levegő nitrogénjével (N₂) együtt.

Földgáz

A gáz tüzelőanyagok égéstermékében legnagyobb arányban a nitrogén van jelen. A további jellemző alkotó a szén-dioxid, ami általában 7-8% körüli. A tüzelőberendezésbe bevitt többlet levegő („légfelesleg”) miatt az égéstermék néhány százalék oxigént is tartalmaz. Ami feltűnő: az égéstermék nagy, 10% feletti vízgőz tartalma, ami jelentős energiavesztést jelent. A korszerű, ún. kondenzációs gázkészülékek ennek hőtartalmát is hasznosítani tudják, ezért a hatásfokuk magasabb, mint a hagyományos készülékeké.

A nem megfelelő tüzelésből adódóan az égéstermékben nitrogén-oxidok vagy szén-monoxid is jelen lehet, amit a berendezések megfelelő beállításával és rendszeres karbantartásával el kell kerülni.

A földgáztüzelés előnyei közé tartozik, hogy az egyik leginkább környezetbarát fűtési mód, a korszerű földgázüzemű háztartási fűtőberendezések hatásfoka 90% feletti. Hátrányai közül megemlítendő, hogy fosszilis tüzelőanyagról van szó, amelynek elégetése szén-dioxid kibocsátással jár.

Mit ne égezzünk?

Egészségünk és környezetünk védelme érdekében lássuk, hogy mely anyagok elégetése tilos a háztartási berendezésekben!

A hulladékok elégetésére a háztartási tüzelőberendezések alkalmatlanok. A nem megfelelő körülmények között az égetés során keletkező légszennyező anyagok közvetlenül, és hosszabb távon közvetve komolyan veszélyeztetik az emberi egészséget.

Ezért Magyarországon a hulladékok nyílt téri vagy háztartási tüzelőberendezésben történő égetése jogszabályilag tilos!

A kezeletlen fa és a papír kivételével tilos minden hulladék elégetése, beleértve például az alábbiakat is:

- úgynevezett „kezelt” fa, tehát festett, lakkozott (pl. régi ablakkeret, ajtók, raklapok stb.),
- rétegelt lemez, bútorlap,
- építési fahulladék,
- színes, „fényes” papírhulladék,
- pet-palack, műanyag hulladék,
- autógumi, használt ruha, rongy,
- fáradt olaj, üzemanyag.

A fent említett anyagok elégetésekor a bennük található, vagy kezelés következtében felhordott, különböző mérgező vegyületek a levegőbe és a hamuba kerülnek, ezáltal szennyezve a környezetet, közvetlenül károsítva az egészségünket. Ezen túl a nem rendeltetésszerű használat miatt a készülék garanciáját is elveszíthetjük.

Ha a tüzelőberendezés működése nem megfelelő, a tökéletlen égés során felszabaduló gázok egy része nem távozik a kéményen keresztül, így a szobában lévő egészségét – különösen a gyermekekét és időskorúakét – közvetlenül károsítja.

Telefonon támadnak a csalók!

A különféle csalásoknak, átveréseknek bárki áldozatul eshet. A tapasztalat azt mutatja, hogy az áldozatok rendkívül széles körből kerülnek ki, létezik azonban egy különösen sebezhető réteg, ez pedig az idősek csoportja.

Az úgynevezett „unokázós” csalók nem pihennek, folyamatosan új legendákkal, történetekkel igyekeznek áldozatuk pénzét kicsalni. A csalás lényege, hogy unokának, családtagnak vagy más közeli hozzátartozónak kiadva magukat telefonon hívják fel az idős embereket, és valamilyen okra, például tartozásra, balesetre hivatkozva készpénzt vagy pénzzé tehető értéket csálnak ki tőlük.

A legendák folyamatosan bővülnek, az elkövetők nem riadnak vissza ügyvédnek kiadni magukat, és a családtag letartóztatásának hírére közölve pénzt kérnek a szabadon bocsátásához.

Fontos! Abban az esetben, ha ilyen tartalmú telefonhívást kap, bontsa a vonalat és ellenőrizze a kapott hír valóságtartalmát!

- Ne bízson meg a váratlanul telefonon vagy személyesen jelentkező idegenekben!
- Ha gyanús telefonhívást kap, haladéktalanul vegye fel a kapcsolatot unokájával, hozzátartozójával, mivel így tudja ellenőrizni a hívás valóságtartalmát.
- A hívó fél beazonosításánál a visszakérdezés, konkrét kérdések segíthetnek.
- Soha ne adjon át pénzt vagy más értéket idegenek számára!
- Bűncselekmény gyanúja esetén értesítse a rendőrséget az ingyenesen hívható 112-es segélyhívó számon!

Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztály

FIGYELEM!

Ne dőljön be az ismeretlen feladótól vagy látszólag a saját címéről érkező e-mailnek, amely azzal fenyegeti, hogy kamerafelvételeket, levelezését vagy egyéb üzeneteit közzéteszi!

NE KÜLDJÖN PÉNZT
(BITCOINT) A MEGADOTT
TÁRCÁRA!

ZSAROLÓ E-MAIL ÁTVERÉS

Idén is várja régi és új olvasóit a könyvtár

A Kodolányi János Községi Ház könyvtárának nyitvatartása 2022 januárjától:

Hétfő: szünnap

Kedd: 14:00-18:00

Szerda: 9:00-12:00; 14:00-16:00

Csütörtök: 14:00-19:00

Péntek: 9:00-12:00; 14:00-16:00

További információk: www.telki.hu/konyvtar

Elmarad a Faludisznaja

Sajnálattal értesítjük a Faludisznaja rendezvényünkre várakozókat, hogy idén az esemény nem kerül megrendezésre.

A hosszú évek során jól megszokott csapat a továbbiakban nem tudja vállalni az előkészületeket és a feldolgozást, valamint a járványhelyzet sem teszi lehetővé a rendezvény biztonságos megszervezését.

Megértésüket köszönjük!

Kodolányi János Községi Ház

Református istentisztelet Telkiben

Minden hónap első és harmadik vasárnapján délután 4 órakor református istentiszteletet tartanak a Kodolányi János Községi Házban.

Idén februárban és márciusban az alábbi időpontokban lesz istentisztelet Telkiben:

február 6.

február 20.

március 6.

március 20.

Piacnapok Telkiben

Minden második héten, szombaton délelőtt, a Pajta-Faluháznál

Idén az alábbi napokon lesz piac Telkiben:

február 12., 26.,
március 12., 26.,
április 9., 23.,
május 7., 21.,
június 4., 18.,
július 2., 16., 30.,
augusztus 13., 27.,
szeptember 10., 24.,
október 8., 22.,
november 5., 19.,
december 3., 17., 31.

„A vers sokáig vesszőparipám volt”

Interjú a telki kötődésű ifjú költővel, Taródi Lucával, akinek idén jelenik meg első verseskötete

Visszapörgetve az időt: egy 2008-as Telki Naplóban lehetett már találkozni a nevével a ritmikus gimnasztika versenyzők felsorolásánál. Sportol még?

Ha jól emlékszem, második osztályos voltam a Telki Általános Iskolában, amikor elkezdtem az RG-t és kb. hét évig csináltam. Bár nagyon szerettem, azóta nem része az életemnek. Az egyetemen röplabdáztam, ám ma már a munka nagyon leköt, így csapatban nem sportolok. Amikor időm engedi, futni vagy pilateszni szoktam.

Ha jól sejtem, az RG-ekkel a Telki Fesztiválokon is megjelentek?

Igen, minden évben. Sokat jártunk versenyekre, sőt, felléptünk a Varró Dániel által írt „Túl a maszathegyen” című, nagyszabású iskolai előadáson is.

Budapesti születésűként mikor és hogyan került Telkibe?

Öt éves koromig laktunk Budapesten, 2000-ben költöztünk ki Telkibe. Akkortájt épült meg a telki iskola, én a második olyan évfolyamhoz tartoztam, akik már itt kezdték az első osztályt.

Milyen emlékeket őriz ezekről az évekről?

Szerettem az iskolai kirándulásokat és a napközit. Az iskolának jó nagy volt az udvara, lehetett sokat rohangálni. Az akkori barátaim közül többen is megmaradtak, a két legjobb barátnőm is innen került ki.

Az ELTE-re járt egyetemre. Azóta lakik újra Budapesten?

Az alapszakra még Telkiből jártam be, de aztán meguntam a reggeli dugót, és beköltöztem a városba. Ám igazán Telkiben vagyok otthon.

Beszéljen a kritikai munkásságáról! Hogyan kezdett el kritikákat írni?

A középiskolában egyszer büntetésből kellett készítenem egy összehasonlító elemzést, ami aztán olyan jól sikerült, hogy később – már nem büntetésből – kaptam a tanáromtól hasonló feladatokat. Nagyon megszerettem ezt az egészet, az irodalom ráadásul mindig is igen közel állt hozzám. Később, még a tanul-

mányaim alatt kaptam egy felkérést egy kritika megírására, ami egy nagyon érdekes és nehéz műfaj. Egy kicsit olyan, mint egy fordított nyomozás, amely során fel kell göngyöltetni a szálakat. Hogy egy hasonlattal éljek: az olvasás során kigurítunk egy szönyeget, a kritika alkalmával pedig felfejtjük a szálakat. Egy szerző első kötetéről írni mindemellett nagyon izgalmas és felelősségteljes feladat is egyben.

Melyik volt előbb Önnél, a kritika vagy a vers?

Először prózát és humoreszkeket írtam, aztán az egyetemen elkezdtem egyre tudatosabban alkotni. A vers sokáig vesszőparipám volt, úgy éreztem, nem megy olyan jól, és szerettem volna fejlődni. Később, ahogyan kezdtem ismertebbé válni a kritikáirással, úgy kerültek előtérbe a verseim. Talán a bizalom kialakulásával együtt egyre inkább szalon- és piacképesebbnek tűnhettem. Előbbi tehát egy hidat is jelentett számomra, hogy a verseimmel is kilépjek a közönség elé.

Kik azok a költők, akiknek a művei a leginkább közel állnak Önhöz?

József Attila az, aki szerintem mindenkit – így engem is – meg tud ihletni, de Pilinszky Jánost és Nemes Nagy Ágneszt is ide tudnám sorolni. Weöres Sándor sokszínűsége és az időmértékes verseléshez fűződő készsége mindig lenyűgözött, gyerekkorom óta kísérik a versei.

Van-e olyan téma, ami igazán megihleti?

Egyfolytában agyalok, és még ha úton vagyok, akkor is gyakran jegyzetelek. Nagyon foglalkoztatnak a fiatal- és az időskor közötti összefüggések, pontosabban azok a gondolatok, melyek a test és a tudat meghasonulásait jellemzik különböző életszakaszokban. A készülő kötetem közös nevezője az a kortalan érzet, ami a gyermekkorból a felnőtté válást, a szülőktől való elválás időszakát jellemzi. A gyerek és felnőtt lét közötti szakaszokat, kiszolgáltatottságot és gyökértelenség-érzetet szeretné bemutatni, annak minden megállójával, kérdésével és képzetével.

Hány testvére van?

Három.

Őn a legfiatalabb közülük?

Igen, bőven. Két nővérem és egy bátyám van, akik 14, 16 és 17 évvel idősebbek.

Ennek is köze van ahhoz, hogy az imént említett téma különösen érdeklí?

Valószínűleg igen. A szüleim jóval idősebbek, mint a barátaim szülei, inkább a nagyszüleikkel egyidősek. Mindig is érdekelt, hogy ennek a kornak a jellemzői mennyiben hasonlítanak az én korosztályoméra, hogy mik a közös pontok, összekötő erők, hidak.

A készülő kötetét az Apokrif Könyvek pályázatán győztesként hirdették ki, támogatva a megjelenését. Mikor vehetjük majd kézbe?

Az idei Könyvhétre tervezzük a megjelenést.

Áruljon el némi érdekességet a műről!

Akik ismerik az elkészült részeket, azt szokták róla mondani, hogy jó a humora. Emellett talán az is érdekes, hogy egy vers hogyan lehet egyszerre lírikus, komoly, és közben fanyar és vicces is.

A már megjelent verseiben is megjelenik ez a fajta költői stílusa.

Még RG-sként, egy éremátadáson (jobb szélén)

Mindig is szerettem a humort, a kabarét, és mindent, ami ehhez kapcsolódik. A családban is így van ez, szeretünk jókat nevetni. Eleinte a verseimet nem éreztem igazán magaménak, mert hiányzott ez belőlük, és sokat kísérleteztem azzal, hogy a versírásba belevigye a fekete humort. Közben rádöbbsentem, hogy nem feltétlenül üti egymást a mélyebb mondanivaló, a lírikusság és ez a fajta humor.

A Folksteps együttesrel 2020 nyarától fogva dolgozik együtt. Hogyan jött a dalszövegírás?

Rendszeresen járok a koncertjeikre és jóban vagyunk a tagokkal. Többször felkértek már, hogy írjak nekik egy-egy szöveget, de olyan is volt, hogy azt mondták, tuningoljak fel nekik egy már meglévőt.

A hétköznapi életben, a „civil életben” mivel foglalkozik?

Előzőleg könyvelőként és bérszámfejtőként dolgoztam, most pedig operatív beszerző vagyok egy biztonságtechnikai cégnél. Mellette írom a kritikákat, műsort vezetek, rendezvényszervező-marketingesként is tevékenykedem.

A kevésbé kreatív munka mennyire illik össze az alkotóival?

Abszolút nem ütik, sőt, jól kiegészítik egymást, de azért néha fárasztóak is együtt.

A versei kapcsán érkeztek már visszajelzések Telkiből?

Amikor Lackfi János a közösségi oldalán megosztotta „A ponty”-ot, nagyon örültem a Telkiből érkező sok pozitív kommentnek. Jó és otthonos érzéssel töltött el, hogy olvassák, kedvelik a versemet.

A nagyváros vagy Telki áll közelebb Önhöz?

Mivel az erdő mellett nőttem fel Telkiben, mindig is nagyon vonzott a természet. Ha túl sokáig vagyok a városban, jól esik hazamenni, ahol az ismerős táj és a házunk fogad.

A Faludisznaja, Telki Fesztivál, a Falukáposztája, a Betlehemes jellegzetes, úgy is mondhatnám „évszak-meghatározó” programok voltak számomra, és a „Pajtabulik”-ra is szívesen emlékszem vissza. Aztán ott volt még a hajdani Kerék Söröző, ahol életemben először sört csapolhattam.

Telkihez kötnek a gyermekkori emlékeim és a barátaim egy része. Nagyon kellemes, szép a falu, szeretek otthon lenni, a családdal vagy a barátokkal sétálni, és például sosem félek este egyedül elmenni futni.

Szilágyi Balázs

Fesztivál-visszatekintő – 1. rész

A Telki Fesztivál lassan két évtizede településünk legfőbb kulturális és közösségi rendezvénye. Ennek apropóján a Telki Naplóban visszaemlékező sorozatot indítunk, amely a kezdetekre tekint vissza az egykori főszervezők szemszögéből. Kortörténeti sorok és fotók következnek.

Született egy fesztivál

A Telki Fesztivál indulásának körülményei egy szervező szemével

A Telki Fesztivál létrejötté több tényező szerencsés együttállásának volt köszönhető. Ha valami közöset kellene megnevezni bennük, az az alulról jövő közösségi kezdeményezések ereje lehetne.

Ilyen tényező volt az a felhajtó erő, amit a rendszerváltás utáni első generációs „telepesek”, a '90-es években Telkiben otthonra találó réteg gyors összekovácsolódása hozott létre. Bár az ebből a társaságból kinövő civil szervezet, a Telki Barátainak Köre (TBK) számos, ma is élő közösségteremtő programot és eseményt hozott létre, nevüket ma már legfeljebb az üdülőtelepi buszmegállóban általuk (általunk) felállított öreg faragott pad, Pasztircsák János munkája őrzi.

Amikor 1997-ben Telkibe költöztünk, nagyon gyorsan a helyi élet sűrűjében találtuk magunkat. Alig telt el néhány hét, máris tucatnyi családdal kaptattunk fel Anna-lakra gyereket legeltetni, külön buszon zötyögtünk Győrbe, Pannónhalmára, egymást követték a bográcsolások, amelyeken talán százan is voltunk néha, és a telente elmaradhatatlan Faludisznaja, valamint a székel Betlehemes Karácsonykor. Ezeket az alkalmakat a TBK

Iskolaigazgató választás Telkiben

Bár még be sem fejeződött a Telki Általános Iskola történetének második tanítási éve, az Önkormányzat május 22-i testületi ülésének határozata értelmében hamarosan kinevezésre kerül az intézmény harmadik igazgatója, Kovács Ottó személyében.

Harmadik tanév, harmadik igazgató. Ez önmagában nézve sokak számára riasztó lehet (az is), érdemes tehát megvizsgálni, hogy mi állhatott az egykori és mi a jelenlegi döntéshozók szándékai, határozatai mögött.

Részletek a 5-6. oldalon.

Első Telki Fesztivál

Képriport a 2. és 9-10. oldalakon.

Valami Európa

Mint ismeretes, április 12-én ügyszavazásra került sor annak eldöntésére, hogy tagjává váljon-e hazánk az Európai Uniónak.

Bár a szavazás jogilag eredményesnek minősült, sőt a leadott igenlő szavazatok első ránézésre elsöprő, 83,76 %-os arányt mutattak, mégsem mondható, hogy a végeredmény a magyar választók markáns többségének véleményét tükrözte volna.

Mielőtt bárki politikai felhangot sejtene a fenti sorok között, ki kell ábrándítanom: ez a kijelentés pusztán az objektív szám adatokból fakadó tény megállapítás. Csak annyit jelent, hogy a lakosság közel kétharmada nem szavazott, illetve nemmel szavazott. Az, hogy közel 4,5 millió honfitársunknak valójában mi is volt a véleménye, rejtély marad.

Folytatás a 7. oldalon.

Közkívánatra ÖKOPIAC!

Részletek a 7. oldalon.

Tóth Árpád: Köszöntő (részlet)

"Jó lakodni!" még sok-sok éven át
Érj meg, virulj, légy fénylő, tiszta, nagy,
Kívéd létezzél az ifjú élet,
Ezer meleg szó, ezer büszke ágy,
Nemes tündérek, sok nemes tanítvány
Hírtől néveljék e tisztaság falak -
S ne álljon meg köztünk soha hírvány,
S ne romsá fénnyük soha rút szalak!"

tagjai támogatták és szervezték, köztük Baltási Klárikék, Halász Teriék, Péter Andrásék, Varga Misiék, Kis Pistáék, és sokan mások, majd példájukat követve csatlakoztam magam is. Így jött létre aztán a Falukáposztája rendezvény 2002-ben, ahol családi receptünk alapján történt és történik a savanyítás talán még ma is. Az első alkalmakat még apósommal közösen celebráltuk. Megható volt látni, ahogy már az első évben kilencvennél is több telki család csömöszölte a káposztát ökölrel, ugyanúgy, ahogy hagyományosan mi is szoktuk otthon a konyhában. De szerveztünk a magunk és egymás örömeire több napos kastélytúrákat, arborétum látogatásokat, és rendszeres résztvevői voltunk a Budapesti Tavasz Fesztivál programjainak is. Ebbe a sorba illeszkedett be 2003-ban, mintegy a közösségi programok megkoronázásaként az első Telki Fesztivál megszervezése is.

A másik tényező, ami a fesztivál létrejöttét elősegítette, a kedvező hivatali háttér létrejötte. A 2002-es önkormányzati választásokon több TBK jelölt is képviselő lett, és ettől az évtől az Önkormányzat Oktatási és Kulturális Bizottsága felkarolta és támogatta a közösségteremtő civil kezdeményezéseket.

A harmadik, nem elhanyagolható szempont pedig az az egyedülálló szellemi és kapcsolati tőke volt, ami azonnal megmozdult az esemény hírére. Az ötletgazda emlékeim szerint Mandel Róbert zeneművész volt. Ő, valamint a szintén Telkiben lakó Lőrinczy György kulturális menedzser, illetve Bujáki László grafikus művész számos nivós előadót és produkciót hozott a fesztiválra. Bujáki Lászlóék és Bordás Andrásék saját házaikat, kertjeiket is átengedték a fesztivál számára, fantasztikus atmoszférájú tereket teremtve a koncerteknek és kiállításoknak. Magam az összekötő kapocs, a „kovász”, vagy ha úgy tetszik, a „malter” szerepét töltöttem be, ami összefogta ezeket a fontos építőköveket. És voltak szép számmal, akik a rendezvény előkészületeiből, a pakolásból, a takarításból, a programok biztosításából vették ki a részüket, a baráti kör apraja-nagyja, közülük is kiemelkedik Hambuch Norbert személye és szerepe.

A fesztivál megálmodóit és létrehozóit, valamint a segítőkét két, mindannyiunk által vallott elv vezérelte, ami véleményem szerint a záloga lett a fesztivál sikerének. Az egyik a nivó, amiből nem engedtünk. Falusi vurstli és színpadi hakni helyett kulturális fesztivált akartunk létrehozni, ezért művészi produkciókat és kézműves mestereket kértünk fel. A másik alapelv a közösségi részvétel volt. Mindannyian, szervezők és segítők önként, ellenszolgáltatás nélkül tettük bele a tudásunkat, erőnket és kapcsolatainkat a közösbe, hittünk benne, hogy ennek közösségteremtő ereje lesz majd, ami sokáig életben tartja a Telki Fesztivált. És bár az élet úgy hozta, hogy a fenti nevek közül többen, így mi sem lakunk már Telkiben, a fesztivál azonban tovább él, mint az ottszakadt gyökereinken évről-évre kihajtó levél. Köszönet mindazoknak, akik tovább gondozzák és éltetik!

Füzesi Attila

A FESZTIVÁL KÉPEI

fotók: Prutkay Csaba, Füzesi Attila

Velich Rita jelmezei

Mandel Róbert és barátai koncertje a Művészek Házában

Zenés bemutató a Művészek Házában Velich Rita jelmezeiből

A Még Színház komédiásai másfél órán át tartották bűvöletben a gyermekeket

A Még Színház előadása

A komposztálás örömei

– 2. rész

Bár a 2021. december 4-ére meghirdetett Komposztnap betegség miatt elmaradt, a várhatóan tavasszal sorra kerülő pótlásig korábbi háromrészes cikksorozatunk megismétlésével felidézzük a komposztálás legfontosabb tudnivalóit. Íme, a második rész!

A komposztálás olyan, mint a főzés: rengeteg recept és variáció létezik. Jöjjenek az alapok!

A hely

Komposztálni lehet fakeretben, drótkeretben, földbe ásott gödörben, vagy egyszerűen csak kupacban is. A mi kicsi, alapvetően díszkertjeinkben valószínűleg az üzletekben készen kapható, zárt, műanyag komposztáló használata a legcélszerűbb. Ezekben egyébként a lebomlási folyamat is gyorsabb. Ha nem szíveljük a látványát, diszkréten megbújhat egy bokor mögött, vagy futtathatunk előtte rácsra hajnalkát.

Bármilyen komposztálót használunk, ne állítsuk beton vagy más alapra, mert így elszigetelnénk a talajban élő lebontó szervezetektől! Bármilyen hihetetlen, ezek villámgyorsan szagot fognak, és maguktól megjelennek a kupacban. Ha nyitott komposztálóval dolgozunk, lazán takarjuk le valamivel, mondjuk egy kartondobozzal! A lebomláshoz szükséges ugyan a nedvesség, de ha a kupac tocsogósra ázik az esőben, az rothadást okozhat, a bűzös csurgalékvíz pedig a talajba szívárog.

Előnyös a komposztálót árnyékos helyre állítani. A lebomlás hőtermeléssel jár együtt, és ha erre még a tűző nyári nap is rásegít, az már sok lesz.

Az is jó, ha a komposztáló mellett marad még egy kis hely, mert ez afféle műhely lesz majd, ahol tárolunk ezt-azt, meg tevékenykedünk.

Alapanyagok

A komposztálás alapanyagai:

- kerti hulladékok, mint fűkaszálék, lomb, ágnyesedék, száraz növénysszarak, gyomnövények (a tarack, a szulák és a felmagzott gyomok kivételével, mert ezek képesek túlélni a komposztálást is)
- konyhai hulladékok, vagyis zöldségek és gyümölcsök héja és egyéb maradéka, tea- és kávézacc, egyes ételmaradékok
- egyebek a ház körül: elhervadt vágott virág, elpusztult cserepes növény, növényevő kisállatok ürüléke az alommal együtt, natúr, festetlen papír (ezzel inkább óvatosan, mert ki tudja, melyik a natúr: mondjuk a kávé- és teafilter belefér), levágott köröm és haj

(Ez a sok minden nagymértékben tehermentesíti majd a kukánkat. És ha abba is belegondolunk, hogy éppen ezek a cucok szoktak bűdösen rohadni, levét eresztetni a kukában, már kétszeresen örülhetünk ennek.)

Amivel vigyázni kell:

- az ételmaradékok, csontok odavonzzák az egereket, patkányokat, és a bomláskor egyébként is sokszor bűdösek

- a fahamu az egyébként is nagyon lúgos telki talajon nem kedvező összetevő, ugyanígy a tojáshéj sem
- a déligyümölcsök héját általában rothadásgátló anyagokkal kezelik, ami akadályozza a házi lebontóüzemünk működését
- fertőzött, beteg növényeket, felmagzott gyomot ne komposztáljunk, mert a magvak és a kórokozók túlélhetik a komposztálást
- a diólevél és a vadgesztenye lombja növekedést gátló anyagokat tartalmaz, de egyesek szerint ezek a komposztálódás során lebomlanak
- a húsevő háziállatok ürüléke fertőzést hordozhat
- és persze ne rakjunk rá semmi olyat, ami logikusan nem oda való, mert nem bomlik le, vagy ha igen, akkor árt: maradék permetszert, használt sütőzsiradékot, a porzsák tartalmát, festett, fényes magazinpapírt, műanyag cserepet.

Alapszabályok

- A komposztáló aljára először is rakjunk egy kb. 10 cm vastag réteget fakéregből, szalmából, gallyakból, száraz növénysszárakból. Ez a szellőztetést szolgálja.
- A komposztáló folyamatos töltésekor a finom szerkezetű hulladékot (fűkaszálék, konyhai hulladék) durva szerkezetűvel (gallyak, növénysszarak), a nagy nedvességtartalmút (frissen kaszált fű, konyhai hulladék) szárazzal (lomb, növénysszarak, felaprított gallyak, faforgács) kell keverni.
- A komposztálóban biztosítani kell a megfelelő nedvességtartalmat. Szükség esetén öntözzük meg a kupacot egy kicsit! (A műanyag komposztálóban egyenletesebb a nedvesség, nem ázik el és nem szárad ki az anyag, de itt is szükség van egy kis odafigyelésre.)
- A gallyakat, növénysszarakat fel kell aprítani. Nagyobb mennyiségnél kényelmes lehet egy szecskázó bevetése, de kisebb kertekben egy metszőollóval is megoldható a feladat.
- Időnként rakhatunk a kupacra egy réteg földet, félig érett vagy érett komposztot is, mert ezekkel bejuttatjuk a lebontó szervezeteket a kupacba, gyorsítjuk a komposztálódást.

- A szellőzés és az egyenletesebb lebomlás érdekében ajánlott a komposztáló tartalmát időnként átforgatni.

De a komposztálásban az is nagyon szeretnivaló, hogy még az alapszabályokat se kell mindig betartani: előbb-utóbb minden kupacból komposzt válik.

Bellon Erika
KoKuKK Egyesület

(Folytatása következik! A következő részben néhány lehetséges hibáról és ezek elhárításáról lesz szó.)

A Telki Zöldmanó Óvoda hírei

December, a karácsony és az álmok hava

*„December, december, a világ csilingel,
Hóember, hófején, fázik a cylinder.”*

Fésűs Éva: December, december

December az első téli hónap, amikor a természet mély nyugalomba szenderül. A teletől madarak a települések közelébe jönnek, felkeresik a madáretetőket.

Az óvodában november utolsó hetében már a közelgő karácsonyra hangolódunk, minden csoport elkészítette az adventi koszorúját, amin a hétvégén meggyújtottuk az első gyertyát. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek már az óvodában megismerkedjenek az év utolsó hónapjához tartozó ünne-

pekkel, népszokásokkal, néphagyományokkal. A gyerekeknek a hagyományokhoz kapcsolódó ismereteket játékokkal, főleg mozgásos játékokkal, versekkel, énekekkel, mesékkel, sokszor bábozva adjuk át.

December legszebb és legnevezetesebb ünnepe a karácsony, az ekkor szóló csengettyűk hangját, a gyertyagyújtást és az ajándékozást ebben a hónap más jeles napok előzik meg.

A karácsonyi készülődés első fontos állomása december 6., a Mikulás napja, ami egy Miklós nevű püspök jócselekedeteire vezethető vissza. Miklós gazdag ember volt, de a pénzét szétosztotta a szegények között. Magyarországon Mikulás napja várva várt téli ünnep, ilyenkor a gyerekek kitisztítják a csizmájukat, cipőjüket, és kiteszik az ablakba, hogy éjjel a Mikulás mindenféle jóval megtöltse. A gyerekek lelkesen és izgatottan készültek erre a napra, verseket, énekeket tanultak, papírból csizmát varrtak, hogy ha jön a Mikulás, elmondhassák és megmutathassák neki. Az elmúlt évhez hasonlóan idén sem a csoportszobákban látogatta meg a gyerekeket a Mikulás, hanem az udvaron keresztül, az ablakokba tette az ajándékát. Nagy öröm volt, amikor észrevették a gyerekek az udvaron sétáló Mikulást, vidám énekléssel, verseléssel üdvözölték. Távozása után izgatottan bontogatták a csomagjaikat.

A következő állomás Luca napja, december 13. Luca napjához több népszokás is kapcsolódik, ezek eredete arra vezethető vissza, hogy a Gergely-naptár bevezetésekor ez a nap volt az év legrövidebb napja (ellentétben a mai napfordulóval). Időjósító napként is számon tartották, az emberek 12 napon át megfigyelték az időjárást, és úgy gondolták, hogy amilyen az első nap volt, olyan lesz a következő év első hónapja, és így tovább, ez volt a Luca-napi kalendárium. A magyar néphit szerint Luca lehet jóságos és lehet boszorkány is. Az emberek a boszorkányság ellen mindenféle varázslattal védekeztek: fokhagymával kenték meg az ajtókat, eldugták a seprüket. Ezen a napon tilos volt a nőknek a munka, mert Luca megbüntette azokat, akik a neve napján dolgoztak. Ilyenkor kezdték készíteni a „Luca-székét”, ami egy háromlábú szék volt, és 9-13 féle fából készítették, Szentestére kellett elkészülnie. Ha a készítője a misén ráállt, megláthatta, ki a boszorkány a faluban. Szokás volt még Luca-napi pogácsát készíteni. Az egyikbe szerencsepénzt rejtettek, aki megtalálta, egész évben gazdagságot és szerencsét jósoltak neki. Az óvodában ezen a napon a gyerekekkel elültetjük a Luca-búzáinkat, ami karácsonyig nagyon szépen kizöldel, így bízhatunk benne, hogy a következő évben nagyon jó termés várható majd. Nagyon izgalmas boszorkányos játékokat játszotunk, egy napra igazi boszorkányokká változtunk. Nagyon sok csoportban boszorkánykonyha is nyílt ezen a héten, volt olyan csoport, ahol ízletes, fűszeres olaj készült, de olyan is, ahol relaxáló fürdősót kevertek ki a kis boszorkánytanoncok.

A következő állomás egy kis érdekesség, december 21., a téli napforduló dátuma. Ez az év legrövidebb napja, amivel kezdetét veszi a csillagászati tél. Ettől kezdve a világos időszak egyre hosszabb lesz, az éjszakák egyre rövidülnek, bár nagyon lassan, de folyamatosan enyhül a sötétség.

Az ünnepi készülődés közben egy nagyobb sétát is tettünk a Faluháznál található betlehemhez, ahol a falu adventi koszorúját is megnéztük. A betlehem nagyon tetszett a gyerekeknek és persze a kirándulás során mélyült a meglévő ismeretük Jézus születéséről.

„Pillefénnnyel, angyalszárnyon eljött, eljött szép karácsony.”

A következő állomás karácsony napja (december 25.), Jézus születésének és a szeretetnek az ünnepe. Ezt az ünnepet az óvodában december 16-án, csütörtökön tartottuk, a gyerekek ezen a napon nagy izgalommal érkeztek az intézménybe, és megilletődve nézték a csoportszobába lépve a feldíszített karácsonyfát. A Faluadventjén az ünnepi műsort a Tengelice csoportba járó kisgyermek adták elő. Sajnos az óvodában nem tudták ezt bemutatni, mert idén a tavalyihoz hasonlóan a járványhelyzet miatt elmaradt az intézményi szintű, közös élmény. Minden csoport kizárólag a saját csoportszobájában ünnepelt, de az

ünnepe így sem veszített az értékéből, gyermekeink csillogó szemmel bontogatták az ajándékokat, és boldogan vették birtokba az új játékokat.

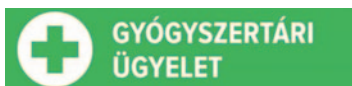
Ezúton szeretnénk megköszönni Telki Község Önkormányzatának, valamint az Óvoda-Iskola Telkiben Alapítványnak az egész éves munkájukat, és a gyerekek számára a karácsonyi ajándékok vásárlásának támogatását! Köszönjük szépen, hogy idén az alapítvány a Pedagógus Ösztönző Program keretében minden dolgozót jutalomban részesített!

Köszönjük szépen a Telki Zöldmanó Óvoda Szülői Szervezetének az egész éves segítségét és támogató együttműködését!

Jó egészséget és sikerekben gazdag Boldog Új Esztendőt kívánunk Mindenkinek!

Telki Zöldmanó Óvoda

Ezúton tájékoztatjuk a tisztelt lakosságot,
hogy Budakeszi város gyógyszerügyi ügyeleti
beosztása 2022 februárjában a
következésképpen alakul:

február 6., vasárnap 10:00-18:00 - Dió Patika
február 13., vasárnap 10:00-18:00 - Park Center Patika
február 20., vasárnap 10:00-18:00 - Póczi Patika
február 27., vasárnap 10:00-18:00 - Angyal Patika

A Dió Patika címe: Táncsics Mihály u. 9.

A Póczi Patika címe: József Attila u. 47.

A Park Center Patika címe: Bianka u. 1.

Az Angyal Patika címe: Fő tér 1.

Telki Napló
hirdetésfelvétel:

munkaugy@telki.hu

06-26/920-806

GÓLYAHÍR

Ebben a hónapban született:

Kiss Attila és Kassai-Farkas Daniella 2. közös
gyermek: Adél Abigél

Dr. Rácz Gábor és Méry Éva 2. gyermek:
Kamilla

Gratulálunk!

Ehavi számunk címlapján Bánó Attila fotója látható. Köszönet érte!

A 2020-as év közepétől a Telki Napló címlapfotója a „Telki és Környéke Képekben” Facebook-csoport legszebb, leglátványosabb alkotásai közül kerül ki. A kiválasztást szakmai zsűri segíti, ám a szerkesztőség szubjektív döntésén alapul, hogy végül melyik kép díszíti az aktuális lapszám borítóját – természetesen a fotós hozzájárulásának függvényében.

Ezúton is köszönjük a telki fotósok gyönyörű alkotásait, és mindenkinek gratulálunk a közösségi oldalon is megosztott remek képekhez!

IMPRESSZUM

Telki Község Önkormányzata
2089 Telki, Petőfi utca 1.

Felelős kiadó:

Telki Község Önkormányzata

Felelős szerkesztő:

Szilágyi Balázs

telkinaplo@gmail.com

telkinaplo@telki.hu, 70/530-4555

Munkatársak:

Bognár Annamária

Cseresnyés Ágnes

Jakab Mária Ilona

Koltai Piroska

Mészáros Szilvia

Nyomdai munkák:

SOLONG Press Kft.

Következő számunk lapzártája:

február 10.

Hirdetési díjak befizetési határideje: február 10.

Hirdetésfelvétel:

06-26/920-806; munkaugy@telki.hu

Adventi képriport

Előző számunk lapzártáját követően születtek az alábbi képek a 2021-es advent harmadik és negyedik vasárnapjáról. Fogadják szeretettel!

Fotók: Jakab Mária Ilona

